

3. Мاستенбрук У. И. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации / У. И. Мاستенбрук. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 256 с.
4. Словник-довідник термінів з конфліктології / за ред.. М. І. Пірен. – Київ-Чернівці: Чернівецький державний університет імені Ю. Федьковича, 1995. – 318 с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОГРАМИ І ПРОЕКТИ У НАЛАГОДЖЕННІ КОНСТРУКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ШКОЛЯРІВ

Гладка В., Шепеленко А. (Полтава)

За даними МВС України статистика правопорушень, що були скоєні школярами за останні десять років, свідчить про приріст їх у 36% – це і хуліганство, і вбивства, і завдання тяжких тілесних ушкоджень та інші.

Злочинність на сьогодні має таку структуру: злочини, пов'язані з наркотиками – 2,8%, хуліганство – 6,2%, крадіжки – 70,5%, злочини проти життя і здоров'я – 2,1%, інше – 9,4%.

Кожен двадцятий учень вчинив злочин, мотивуючи його бажанням помсти, чи під впливом інших учасників події.

Отже, виходячи з цього, можна визначити основні завдання правового виховання як доведення до школярів законів і нормативних актів України, розуміння необхідності їх дотримання, вироблення у вихованців навичок і вмінь правової поведінки, формування почуття нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності.

Правове виховання – це планомірний, цілеспрямований вплив на свідомість за допомогою різних засобів, методів, технологій, які є структурними компонентами цілісної системи. Поряд з методами традиційної профілактичної роботи на сучасному етапі розвитку суспільства, необхідно використовувати інноваційні програми попередження насильства серед школярів, які вже позитивно себе зарекомендували у зарубіжному досвіді.

Цікавою з цієї точки зору є програма «Медіація ровесників».

Медіація – це добровільний і конфіденційний процес, в якому третя нейтральна особа (медіатор) допомагає сторонам знайти взаємоприйнятні варіанти рішення ситуації, що склалася, а сторони беруть на себе відповідальність за прийняття рішення та його виконання.

Суть її зводиться до того, що школярі-медіатори проводять зустрічі з ровесниками, які знаходяться у стані конфлікту і допомагають розв'язати суперечку із врахуванням інтересів усіх сторін. Таким чином, медіація ровесників передбачає вирішення конфлікту самими ж учнями.

Медіатор – це відкрита комунікабельна особистість, яка пройшла відповідну підготовку і поділяє цінності, пов'язані з розумінням сутності людини. Особиста етика медіатора базується на таких засадах:

- віра в те, що більшість людей хоче жити у мирі та злагоді;
- віра в те, що людина завжди прагне змінюватися на краще завдяки набутому досвіду;
- віра у важливість посередництва, яке здійснюється на основі діалогу.

Безумовно, підтримку і координацію роботи медіаторів здійснює педагог, чи, зазвичай, психолог.

В Україні адресами такого досвіду є см № 4 м. Іллічівська Одеської області, проект обласної групи медіації з навчання підлітків навичкам

конструктивної взаємодії у м. Луганську (п'ять шкіл) та Черкаський центр вирішення конфліктів у першій гімназії.

Їх робота свідчить про те, що програма «Медіація ровесників» забезпечує ефективну систему розв'язку конфліктів у школі, сприяє створенню безпечного здорового колективу.

Зарубіжний же досвід (США) показав, що завдяки впровадженню подібних програм, йде зниження кількості бійок серед учнів на 80%, зменшується кількість випадків тимчасового усунення школярів від навчання на 75%, а 80% медіаторів-школярів засвідчили, що процес медіації допоміг їм самим краще зрозуміти людей з різними цінностями.

Подібні програми примирення потерпілих і правопорушників діють також у Москві, Петрозаводську, Великому Новгороді.

Цікавою є програма «Ігри з вирішення конфліктів» Віолети Петроски-Бешки, керівника проекту з вирішення етнічних конфліктів при філософському факультеті Університету імені Кирила та Мефодія (Македонія). Її програма базується на необхідності розвитку культури миролюбного і конструктивного розв'язку конфліктів. «Ігри з вирішення конфліктів» – це цикл 27 навчально-виховних семінарів, які запроваджуються як елемент навчального процесу з періодичністю одна навчальна година на тиждень.

Український центр порозуміння розробив «Методику корекції стосунків у дитячому колективі «Безлюдний острів» Віктора Яцека. Мета її – формування умінь ведення переговорів, прийняття колективних рішень і співпраці. За формою проведення ця методика є багатоетапною рольовою грою.

Яку б методику, програму чи проект не втілював навчальний заклад, необхідно базуватися на розвитку у дітей таких якостей як толерантність, позитивний емоційний прояв себе, співпраця, співпереживання, конструктивне вирішення конфліктів.

Для досягнення позитивного результату необхідне розуміння того, що цей процес – комплексний, тривалий і повинен бути націленим на зміну самої атмосфери стосунків, яка і призведе, у кінцевому результаті, до згуртованості дітей, взаємопорозумінню.

РЕФОРМА СИСТЕМИ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УРСР ТА СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

Гриньова М.В., Кругляк І.С. (Полтава)

Необхідність вивчення історичного досвіду, проведення ретроспективного аналізу розвитку освіти зумовлюється особливостями сучасного етапу освітніх реформ. Без вивчення історичного досвіду неможливо простежити й обґрунтувати способи трансформації традиційних ідей у новаційні, оскільки без зв'язку з традицією немає новаторства, а конструювання майбутнього без використання досвіду минулого значно вповільнюється.

У 20-х роках ХХ ст. в Україні, як і всюди на теренах колишньої Російської імперії, радянський уряд добре усвідомлював важливість розвитку освітньої галузі, що мало сприяти забезпеченню остаточного утвердження більшовицької влади й побудові нового суспільства. Це був час напруженого пошуку нового світорозуміння, нових перспектив розвитку, який у результаті завершився болісним процесом переоцінки цінностей.